

Jaarverslag 2019

Algemene Ledenvergadering op woensdag 26 februari 2020
20.00 uur Hippolytushoes

Het bestuur van Historische Vereniging Middelstum (HVM) bestaat in 2019 uit de volgende personen:

Meindert Schollema (voorzitter)
Jan van der Kooi (penningmeester HVM)
Kees Geut (penningmeester begraafplaats, ledenadministratie, PR)
Diane Holtkamp (secretaris)
Ties Groenewold (archivaris, beeldbank)
Jetze Smit (archivaris, beeldbank, notulist)
Ab Hooijer (lid)
Aniek Veenstra (lid)
Mark van Dijken (lid)

Bestuursleden van de Historische Vereniging Middelstum nemen deel aan een aantal werkgroepen.

Winkeltjesproject: Kees Geut, Jetze Smit, Mark van Dijken

Begraafplaats: Kees Geut en Ab Hooijer

Ewsum en de Hoop: Meindert Schollema en Kees Geut

4 mei comité: afgevaardigde vanuit HVM: Marcel van Dijken

We staan stil bij het plotselinge overlijden van onze gewaardeerde voorzitter Meindert Schollema.

In Memoriam

Na zijn pensionering als burgemeester van de Pekela's, keerde Meindert in 2015 terug naar zijn geboorteplaats Middelstum en vestigde zich met zijn vrouw Trieneke aan de Burchtstraat.

Voor onze Historische Vereniging dé kans om hem te vragen als nieuwe voorzitter leiding te geven aan het bestuur en het werk dat wij doen een stevige impuls te geven.

En dat deed hij, met alle bestuurlijke ervaring, gedrevenheid en doortastendheid waarover hij beschikte. dankzij zijn daadkracht werden tal van activiteiten gestart dan wel met nieuw elan voortgezet.

Wij zijn verslagen door dit onverwachte en abrupte afscheid, maar wij hechten eraan in de allereerste plaats zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen onze deelneming te betuigen met dit grote verlies.

Meindert blijft in onze herinnering als een uitmuntende voorzitter die veel voor onze vereniging heeft betekend.

Wij zijn Meindert dankbaar voor wat hij voor ons heeft betekend en zullen hem buitengewoon missen.

Hieronder volgt in chronologische volgorde een opsomming van de activiteiten die door HVM zijn georganiseerd in 2019.

Zaterdag 9 februari: inloopmiddag Hippolytushoes over Verhalen van weleer (m.m.v. Fre Schreiber, Anna de Vries-Maarhuis, Henk Aikema) e.a.

Samen met de activiteitencommissie van het Hippolytushoes werd een zeer succesvolle inloopmiddag georganiseerd over Verhalen van weleer. Tijdens deze goedbezochte middag werden door Fre Schreiber en Anna de Vries-Maarhuis diverse humoristische verhalen verteld. De muzikale omlijsting was van Magwel (Henk en Annemarie Aikema en Henk de Vries).

Woensdag 27 februari: jaarvergadering met Gronings humoristisch dictee door Fre Schreiber

In een bijzonder gezellige setting, het restaurantgedeelte van herberg In de Valk, werd de jaarvergadering gehouden. Er vond dit jaar een bestuurswisseling plaats. Bestuurslid Johanna Muurling trad af en daarvoor in de plaats zijn Jan van der Kooi als penningmeester en Mark van Dijken, Aniek Veenstra als algemeen bestuurslid gekomen. Het bestuur is daarmee uitgebreid naar negen personen.

Na het officiële deel vermaakte Fre Schreiber ons met “Het Grunneger Diktee deur meester Fré” . Het was een gezellige avond!

Woensdag 13 maart: lezing Jan Bos over steenfabriekarbeiders met muzikale omlijsting door Krzysztof Groen, oftewel de Groningse Johnny Cash (in het Gronings)

Wisselend vertelde Jan Bos over het verhaal van Yp, hoofdpersoon in het boek Tiggeljong, en zong Krzysztof Groen in het Gronings.

Het boek vertelt het indringende verhaal over sociale armoede, werk en huisvesting in de periode 1860-1890. Over de armsten, degenen die werden uitgebuit, het steenfabrieksvolk. ‘Tiggeljong’ Yp, de Hogelandsters sprekende hoofdpersoon, wil zich hieraan ontworstelen. Deze historische roman is gebaseerd op werkelijk vertelde verhalen van vele mensen, over hoe hun voorouders leefden en werkten in die tijd.

Woensdag 10 april: gastlessen voor groep 7 en 8 over 1940-1945

Woensdagmorgen was de grote zaal van de Hoeksteenkerk vol met de leerlingen van de groepen 7 en 8 van De Wilster en de Wicher Zitsemaschool. De Klimop kon deze ochtend vanwege andere leerplichten helaas niet aanwezig zijn.

Het thema voor deze gastlessen was de verschrikkelijke oorlogstijd waarin Nederland verkeerde in de jaren 40-45 van de vorige eeuw.

Aan de orde kwamen de Jodenvervolging, het verzet en “het gewone leven”.

Woensdag 17 april: lezing Ineke Noordhoff over Schaduwkust

Journalist en hoofdredacteur van tijdschrift Noorderbreedte, Ineke Noordhoff, vertelde over vier generaties Sijpkens, en hoe deze boeren vanuit de Westpolder de Waddenzee terugdringen en het kustlandschap naar hun hand zetten.

Zaterdag 4 mei: dodenherdenking

Net als het vorige jaar start het programma met een stille tocht langs de Stolpersteine, waarna de herdenking plaats vindt.

Dit jaar heeft HVM het 4/5 mei comité vijf nieuwe hekjes geschonken waarop de kransen geplaatst kunnen worden.

Donderdag 16 mei: braderie

Traditiegetrouw was HVM weer aanwezig met een stand op de braderie. Net als de vorige jaren werden een aantal kleinere handgereedschappen in de stand getoond. Het publiek mocht raden waar deze apparaten voor werden gebruikt. Ook dit jaar mochten we tijdens de braderie weer een aantal nieuwe leden begroeten.

Zaterdag 22 juni: streekproductenmarkt boerenmarkt Ewsum

HVM kon dit jaar een aantal bijzondere machines laten zien aan het publiek; een meer dan honderd jaar oude perfect werkende oude aardappellichter en een stoommachine die vroeger veel in laboratoria werd gebruikt voor het aandrijven van lichte apparaten, deze laatste uit bezit van de familie Veenstra. Net als de vorige jaren werden een aantal kleinere handgereedschappen in de stand getoond. Het publiek mocht raden waar deze apparaten voor werden gebruikt.

Maandag 26 augustus: rondleiding aan docenten Hanzehogeschool

Kees en Meindert hebben in opdracht van Mark Willem Evenhuis een rondleiding voor docenten van de Hanzehogeschool door Middelstum georganiseerd. De rondleiding ging o.a langs de kerken en langs het pand van Mark. Uiteraard ging het over de aardbevingsproblematiek, maar ook over positieve ontwikkelingen. De deelnemers waren erg enthousiast. Sommigen waren zelfs nog nooit in Middelstum geweest!

Donderdag 12 september Open monumentenklassendag met thema Plekken van plezier

Voor de kinderen van de basisscholen werden gastlessen gegeven over een bijzonder instrument dat Middelstum rijk is, het Hemony carillon in de toren van de Hippolytuskerk. Donderdag werden de kinderen begroet in de Hippolytuskerk waarna ze "plekken van plezier" mochten bezoeken, o.a. het Asingapark en de toren van de Hippolytuskerk.

Vrijdag 13 september: boekpresentatie en expositie over S.A. Veenstra op Ewsum

Middelstum is gekleurd met veel gebouwen van architect Sietze Veenstra. Hij werkte in de jaren 1930-1940 in en vanuit dat dorp als zelfstandig architect en

was daarnaast bouwkundig opzichter bij de gemeente. In die tien jaar ontwierp hij in het dorp woningen, woon winkelpanden, een school, een boerderij en een boerenschuur. Daarnaast was hij verantwoordelijk voor de vernieuwing van veel winkels en bedrijfspanden. Auteur van het boek is Bertus Fennema uit Leens.

Zaterdag 14 september en zondag 15 september: Open monumentendag met thema Plekken van plezier

De Open monumentendagen waren zeer succesvol. Samen met SDM was er een zeer divers programma gemaakt en belangstellenden kwamen ruim aan hun trekken. Er waren in de oude gemeente Middelstum 28 locaties en 18 exposities van plaatselijke kunstenaars te bezichtigen. Het was een drukte van jewelste. Mede door de fietsers van de Historische Fietsclub Noord, op fietsen uit de jaren 1895 tot 1960 en in passende kleding bij het tijdsbeeld leek Middelstum wel een museumdorp. Naast de gebruikelijke locaties waren o.a. ook te bezichtigen het nieuwe huis van bestuurslid Mark, de schuur van Berend Poortinga en vele andere locaties.

Zaterdag 5 oktober t/m zaterdag 12 oktober: lichtweek

Tijdens de lichtweek werd op woensdag 9 oktober een puzzeltocht georganiseerd door HVM. Helaas liet het weer ons een beetje in de steek, maar een dertigtal mensen heeft de mooie tocht door het dorp gelopen langs de mooiste versierde straten.

Zaterdag 12 oktober: Dag van de Groninger Geschiedenis

Net als voorgaande jaren was HVM ook dit jaar vertegenwoordigd bij de Dag van de Groninger Geschiedenis door Jetze en Diane (met dubbele pet).

Woensdag 23 oktober: lezing Lopen op hout door Internationaal Klompenmuseum Eelde

Tijdens deze lezing werd de geschiedenis van klompen onder de aandacht gebracht.

Voor heel veel mensen is de klomp uiteraard een bekend gebruiksvoorwerp; de presentatie werd dan ook vaak als een stukje nostalgie ervaren, omdat men zelf op klompen heeft gelopen. Maar klompen hebben ook waarde als kunst-object. Tijdens de interactieve lezing werd kennis gemaakt met klompen uit Nederland, Europa en andere werelddelen. De lezing werd ondersteund door een zeer uitgebreide powerpointpresentatie van uitzonderlijke mooie en kunstige klompen, allen met een verhaal.

Woensdag 20 november: lezing Carin van der Wal over Koffie Vers(ch)gebrand

Carin van der Wal vertelde gepassioneerd over de historie van de noordelijke koffiebranderijen. Naast Douwe Egberts vertelde ze o.a. over Tiktak, Niemeijer, Broekema, Kahrel's en Smith's. Ook Buisman (niets meer dan gebrande suiker) kwam voorbij.

DE introduceerde in 1924 het puntensysteem waarmee het oudste nog actieve spaarsysteem van Nederland is. Carin van der Wal vertelde leuke anekdotes,

o.a. over de wereldtentoonstelling in 1903 in Groningen gehouden. Branderij Smith's bedacht een reclamestunt van formaat door een reusachtige kraantjespot van 10 meter op het voormalige terrein van het UMCG neer te zetten.

Aan het eind mochten de aanwezigen een kopje zelfgebrande "koffie" proeven. Het bleek cichorei te zijn, een bijproduct van de wortel van de witlof plant.

Zaterdag 14 december was de inloopmiddag over Transport en vervoer gepland. Door het overlijden van Meindert een week eerder vonden wij het gepast deze middag af te gelasten

Speciale aandacht voor de volgende projecten:

Winkeltjesproject

De winkeltjeswerkgroep heeft het voornemen om binnen afzienbare tijd een boekje uit te brengen van de winkels die in de oude gemeente Middelstum hebben bestaan. In de loop van de tijd is al veel materiaal verzameld, o.a. foto's, verhalen, etc. Om een zo nauwkeurig en compleet mogelijk beeld van de voormalige winkels te schetsen, vragen ze iedereen naar foto's, rekeningen en ander materiaal. Als het moeilijk is om afstand te doen van foto's, dan wil de werkgroep deze graag ophalen om te scannen en ze daarna weer terug te bezorgen.

Schenken / Archief

Ook dit jaar heeft HVM meerdere bijzondere schenkingen gekregen. Daaronder zijn veel kaarten, foto's, Ansichtkaarten, verslagen en notulen van vergaderingen van verenigingen, bedrijfsgegevens van vroegere bedrijven, etc. Een volledig overzicht hiervan staat op onze website onder het kopje Archief / gekregen materialen.

Vrijwilligerswerk begraafplaats 2019

Net als de 5 voorgaande jaren zijn de vrijwilligers ook in 2019 weer op de begraafplaats aan het werk geweest om daar een aantal vervallen graven weer in ordentelijke staat terug te brengen.

Zo zijn van een twintigtal graven de fundamenten hersteld en zijn er tientallen graven weer beletterd.

Voor dit jaar stonden, naast het werk aan de kleinere graven, een aantal grote familiegraven in de planning, het familiegraf van Biewenga, het familiegraf van Oudman en het familiegraf van Van Maar.

Het meeste werk zat wel in het graf van Biewenga, hiervan moesten zowel de binnenmuren de buitenmuren en de vloer geheel worden vernieuwd.

Aan de hand van een oude foto van het Biewenga graf is het geheel vrijwel weer in oude staat hersteld, voor 2020 staat nog het nieuwe hekwerk op programma.

De graven van Oudman en Van Maar, deze familie woont in Canada, daar zijn de buitenmuren soms geheel en soms gedeeltelijk vernieuwd en zijn de vloeren opnieuw gestort.

Aan alle familie graven is door de families op een dusdanige manier financieel bijgedragen zodat deze projecten kosten dekkend zijn.

De urnenmuur is dit jaar uitgebreid met een nieuwe overkapping en een zitgedeelte waar vrijwel het gehele seizoen aan is gewerkt. De kosten voor dit project zijn echter hoger uitgevallen dan was voorzien daarom is de afwerking van het sedumdak doorgeschoven naar 2020.

De groenploeg van de vrijwilligers is dit jaar bijzonder fanatiek aan het werk geweest, zo is rondom de begraafplaats al het opgeschoten groen, soms wel 4 meter hoog, geheel verwijderd, al dit groenafval, 8 vrachtwagens vol, is door de gemeente vervoerd en versnipperd, ook in dit groenproject is duidelijk gebleken dat in overleg met de gemeente heel veel mogelijk is.

Door deze opschoning is de begraafplaats nu rondom vanuit het dorp weer duidelijk zichtbaar.

De plannen voor 2020 en de jaren daarna zijn al in kaart gebracht en door de financiële ondersteuning van het SNS Fonds Middelstum kunnen deze ook ten uitvoer worden gebracht.

Sociale media (Facebook)

Op sociale media zijn Jetze en Kees als beheerders van onze Facebookpagina zeer actief en succesvol. De pagina wordt veel bekeken.

<https://www.facebook.com/oudmiddelstum/>

Beeldbank

Beeldbank Groningen is een beeldbank met historisch beeldmateriaal, vooral foto's, van Groningen en is een initiatief van RHC Groninger Archieven. Het is een samenwerkingsverband tussen verschillende archieven, waterschappen, historische verenigingen en musea in de provincie Groningen die een beeldcollectie beheren. Jetze heeft alle foto's van de voormalige gemeente Middelstum uit het archief van de gemeente Loppersum beschreven en gepubliceerd op <http://www.beeldbankgroningen.nl>

Website

De website vermeldt alle informatie van de Historische Vereniging. Het laatste nieuws is zeer up-to-date. Verder vindt u er alle activiteiten terug, zoals verslagen van lezingen, vondsten, oproepen, maar ook de organisatie en links naar interessante websites. Een nieuwe kopje rechtsboven de website is "Opgave activiteit". Hier is een formulier geplaatst waarin u zich kunt opgeven voor activiteiten waarvoor opgave nodig is.

<http://historischeverenigingmiddelstum.nl/>

Cursus Gronings

In het seizoen 2019/2020 hebben Kees Reinders en Fré Schreiber wederom m.m.v. Kees een cursus Gronings "Dou en nou" gegeven.

Boek "Flugwache Warffum" uitgegeven door Ties Groenewold

Flugwache Warffum is het eerste boek dat door Ties Groenewold, bestuurslid en eigenaar van het Oorlogsmuseum, is uitgegeven. Het verhaal gaat over de

oorlogsjaren in de provincie Groningen. Ties beschrijft tot in detail de historie van een kleine stelling van de Luftwaffe in het dorpje Warffum.

Was getekend, Diane Holtkamp, secretariaat